

Az egri gyermekkönyvtárban

Nyári gyakorlatomat az Egri Megyei Könyvtárban végeztem, s ott szerzett tapasztalataim számomra legérdekesebb és leginkább élményt adó részét a gyermekkönyvtárban szereztem. Különösen megragadta figyelmemet a gyermekkönyvtár színvonalas olvasószolgálati munkája, a kis olvasókkal való foglalkozás változatos, ötletes módszerei.

A művelődési házban működő gyermekkönyvtár egyetlen, ablakaival a minaretre néző helyiségből áll. A helyiség szabadpolcos kölcsönzőül és olvasóul szolgál, s itt végzik a feldolgozó munkát is. Már belépéskor megragad a kedves, derűs környezet: a polcok tarka könyvsorai és a helybenolvasásra szolgáló kis asztalokból és székekből, valamint a gyermekek számára méretezett katalógusszekrényből álló ízléses bútorzat. A helyiség szép és célszerű berendezése önmagában is jól szolgálja a célt: a könyvtárhasználat vonzóvá és kellemessé tételét a gyermekolvasók számára.

A könyvespolcok könyvsorainak tarkasága nemcsak külsőség. A tartalmi csoportosításban, s azon belül a könyvcímek betűrendjében elhelyezett köny-

vek gerincére ragasztott, különböző színű keskeny papírcsíkok jelzik a műfaji csoportokat, pl. a meséskönyvek kék, az útleírások arany, a történelmi tárgyú könyvek pedig piros csíkozást kapnak. A könyvek ilyen módon való jelölése — a tárgykör szerinti csoportosításon kívül — még inkább megkönnyíti a gyermekek számára a könyvek közötti eligazodást és válogatást.

A folyóiratállományban a magyar ifjúsági és gyermeklapok mellett szovjet úttörőlapok is találhatóak, a gyermekek szórakozva gyakorolhatják iskolában szerzett orosz nyelvismeretüket.

A szabadpolcos gyermekkönyvtár állományát témák szerinti és betűrendes katalógus tárja fel; a katalóguscédulákon ugyanolyan színű csíkozás van, mint az illető könyveken. Ez újabb tájékozódásbeli segítséget nyújt a katalógus alapján választott könyvek megkereséséhez.

Az olvasószolgálati munka, amely *külsőleg*, fő vonásaiban a felnőtt olvasók számára szolgáló közművelődési könyvtárakéhoz hasonlít, *tartalmában* azoktól sok tekintetben eltér, mert kiterjedtebb és sokrétűbb. Elsősorban az olvasókkal

való foglalkozás pedagógiai elvekre épülő, változatos módszerei jelzik ezt az eltérést.

A gyermekek rendszeres, gyakorlott olvasókká nevelését az olvasószolgálat hármas, egymást harmonikusan kiegészítő közvetlen módszere szolgálja. A szabadpolc-rendszer a polcokon levő könyvekből történő *önálló válogatást* és az olvasható könyvek nézegetésének jól bevált módját; a kétféle, jól szerkesztett katalógus *az egész állományról* való rendszeres tájékozódást teszi lehetővé. Ehhez járul a szabadpolcon, illetőleg a katalógusok alapján keresgélő gyermekek állandó figyelemmel kísérése és a koruknak, olvasottságuknak megfelelő könyvek helyes kiválasztásában nyújtott *segítség és útmutatás*. A helyes pedagógiai módszeren alapuló irányítással megelőzhetőek egyes kedvezőtlen hatású jelenségek, amilyenekkel a gyermekolvasóknál nemritkán találkozhatunk. Ilyen például az, hogy a gyermek — tájékozatlanságból vagy idősebb gyermekeket követve — nem korának, értelmi fokának megfelelő olvasmányt választ, ami azután gátlóan hat olvasási kedvének kialakulására. Néha megreked az olvasási készség és érdeklődés a már megismert olvasmányok (pl. meséskönyvek) egy-egy kategóriájánál, s ehhez hasonló, ifjúsági, sőt felnőtt olvasóknál is tapasztalható jelenség az egyes műfajok (kalandos regények, útleírások, sportkönyvek) iránti egyoldalú, néha kizárólagos érdeklődés.

Mindezeket a helytelen kiválasztásból eredő jelenségeket kell a gyermekkönyvtári olvasószolgálatot ellátó könyvtárosnak jól átgondolt, tapintatos, a gyermekek általános és egyéni vonásait is figyelembe vevő irányítással megelőznie vagy kiküszöbölnie. Az egri gyermekkönyvtár — amint a gyermekolvasók élénk olvasási kedve és helyes érdeklődése mutatja — jól látja el ezt a nem könnyű, de annál fontosabb feladatot.

Az olvasás irányításának e közvetlen módszerét hatásosan egészíti ki *a gyermekek olvasáson kívüli foglalkoztatása* a könyvtárban és a könyvtár tevékenységében. A célnak — a színvonalas szórakozást, ismeretszerzést és művelődést nyújtó rendszeres olvasás megkedvelésének — feltétele, hogy a gyermekek szívesen jöjjenek a könyvtárba, s ott jól érezzék magukat. Az egri gyermekkönyvtár *rendszeresen, előre kidolgozott programot* készít olvasóinak hasznos, szórakoztató foglalkoztatására; a programokat előzetesen a könyvtár faliújságján ismerteti. Egy-egy hét több napjára is hirdet mesedélután, ismertető előadást, diafilmvetítést, lemezjátszós zenedélután, valamint kirándulást, városnéző sétát, múzeumlátogatást. Különösen népszerűek a hetenkénti *klubdélutánok*, amelyek keretében szavalóversenyen, énekversenyen, vetélkedő játékokban vesznek részt a gyermekek. Az egyik klubdélutánon, amelyen én is részt vettem, totójáték szerepelt a programban. Korosztályok szerint összeállított, egyenként 12 kérdést tartalmazó ívet osztottak ki a gyermekeknek, a kérdések mindegyikére 1-es, illetőleg 2-es számmal jelölt kétféle választ írtak be előzetesen. A gyermekeknek a helyesnek tartott válasz számjelét, ha pedig egyik választ sem tartották helyesnek, úgy X jelet kellett a megfelelő rovatba beírniuk. Nagy érdeklődés, izgatott fejtörés (itt-ott puskázási kísérletek és ezek megfelelő hangerővel kísért elhárítása) után a győztesek nagy örömmel vették át a könyvjutalmat; a verseny után is sokan ottmaradtak, sakkoztak, társasjátékot játszottak, folyóiratokat nézegettek, mások meselemezeket hallgattak.

Nagyobb feladatok jutnak — e szórakoztató foglalkozások mellett — a gyermekkönyvtár felső korosztályú (VII—VIII. osztályos) olvasói közül azoknak, akiket, mint rendszeres könyvtárlátogatókat, *segítőnek* jelöl ki a könyvtáros. Ezek részt vesznek a klubdélutánok előkészítésében, segítenek a versenyek lebonyolításában, kezelik a lemezjátszót. Szerepet kapnak a könyvtári munkában is, segítenek a kölcsönzésnél, eligazítják

a kisebb és az újonnan beiratkozott olvasókat, felkeresik a késedelmes vagy a könyvtárból hosszabb ideje elmaradó gyermekeket. Komolyan veszik, szívesen és lelkiismeretesen látják el ezeket a megbízatásokat, éppen úgy, mint a könyvek elvitelét a felnőtt könyvtár betegeskedő, idősebb olvasóihoz.

Évenkénti kedves eseménye mind a gyermek-, mind a felnőtt-könyvtárnak az általános iskola VIII. osztályát elvégzett gyermekolvasók átadása, illetőleg átvétele. Előbb ünnepélyesen elbúcsúztatják őket a gyermekkönyvtártól, ezt követi a ballagás: együttes átvonulásuk

a felnőtt-könyvtárba, ahol megfelelő fogadtatás után beiratkoznak a felnőtt olvasók sorába.

*

Hozzáértő, lelkes munka, a gyermekkori sajtósságok szem előtt tartása, vonzó, vázlatos, jól alkalmazott módszerek jellemzik az egri gyermekkönyvtár gyakorlatom folyamán megismert munkáját. Eredményei bizonyítják, hogy tevékenysége jól meg szolgálja kis olvasóinak értelmi és kulturális fejlődését, korszerűen művelt dolgozó emberekké válását.

D o m a n o v s z k y J u d i t

Jó könyvek

„Jó könyvek” címmel ajánló jegyzéket adott ki a Kaposvári Megyei Könyvtár azoknak a falusi felnőtt olvasóknak, akik ritkán látogatják személyesen a könyvtárt. Ez a számottevő réteg olvasnivalóit családtagjai, főként a gyermekek útján hozatja a könyvtárból, és emiatt a könyvtáros ezekkel az olvasókkal csak ritkán beszélgethet. A falusi könyvtári munkának mindennapos gondja, hogy a könyvtáros nem tudja közvetlenül ajánlani a könyvtár hasznos könyveit legfontosabb olvasói rétegének, a parasztságnak. Ugyanilyen nagy gondot okoz az is, hogy a könyvtáros nem kap tájékoztatást a könyv fogadtatásáról, arról, milyen tetszéssel olvasta a felnőtt a gyermeke által kölcsönzött, néha gyermeki ízléssel kiválasztott könyveket.

A Kaposvári Megyei Könyvtár hálózati csoportja a hiányzó ajánlási lehetőség pótlására kísérletként 5 falusi könyvtár részére megszerkesztette a „Jó könyvek” című ajánló jegyzéket.

A füzet az első oldalon röviden az olvasó tudomására hozza, hogy a könyvtáros a jegyzékkel értékes és érdekes könyvek kiválasztásához kíván segítséget nyújtani a könyvtárat elfoglaltsága miatt nem látogató olvasónak. Egyben kéri az olvasót, hogy időnként látogasson be személyesen is a könyvtárba. Ezután tíz könyv rövid, világos ismertetése következik. Az utolsó oldal kitéphető, ezen az ismertetett 10 könyv szerzőjét és címét ismét felsorolja a jegyzék. Ez a lap arra szolgál, hogy rajta az olvasó aláhúzással, vagy bármilyen jellel megjelölje a kért könyvet. Természetesen a jegyzéket kibocsátó könyvtárakban a felsorolt műveket legalább 2—3 példányban be kell szerezni, vagy letétbe kérni. Amennyiben az igénylőlapon kért könyv nincs benn a könyvtárban, a könyvtáros előjegyzi és egy közeli alkalommal eljuttatja az olvasóhoz.

Három hónap múlva friss jegyzék követi az elsőt. Félév után pedig a hálózati csoport felméri a jegyzékek hatását, az ajánlott könyvek forgalmát.

K. B.

ROMÁNIABÓL Magyarországon járt a népművelési munka tanulmányozására Stancoveanu Joana, Olténia tartomány elnökhelyettese, és tanulmányútja során néhány közművelődési könyvtárat is meglátogatott. Figyelmét különösen a Kalocsai Járási Könyvtár ragadta meg, mégpedig nemcsak modern berendezése, hanem az ott folyó széleskörű és színvonalas művelődési tevékenység révén.

Az elnökhelyettes asszony a Könyvtártudományi és Módszertani Központban tett látogatása során rövid tájékoztatást adott Olténia tartományi könyvtári helyzetéről. Ebből a számunkra legérdekesebb részletet kiragadjuk: a másfél millió lakosú tartományban a 957 lakott település közül 445 számít községnek (a kisebb falvak közigazgatási szempontból az egyes községekhez tartoznak). A 445 községből 225-ben főfoglalkozású könyvtáros működik. Ebben az évben a községi könyvtárosok száma még 80 főfoglalkozású könyvtárossal nő. A községi könyvtárosok a községükhöz tartozó falvak könyvtárait fiókkönyvtárként kezelik, s ott a fiókkönyvtári munkát részben maguk, részben társadalmi munkás könyvtárosok segítségével látják el. 1965 végére Románia minden községében főhivatású könyvtáros fog működni. (— i —)